

Bevezetés

1966-tól vagyok jelen a magyar nyelvtudományban olyan publikációkkal, amelyek témaköre elsősorban legközelebbi rokon nyelveinkkel, azaz a vogullal és az oszt-jákkal kapcsolatos, kisebbrészt az uráli nyelvcsalád egyéb tagjainak leíró és történeti kérdéseit tárgyaltam, némely írásaimban pedig anyanyelvem egyes történeti problémáit igyekeztem tisztázni. Az idestova 57 év során megjelent írásaim száma valamivel több mint 410-ra rúg, némelyikük az évek múlásával arra ösztönzött, hogy újra foglalkozzam a bennük tárgyalt kérdésekkel, mert

(a) némelykor utólagos benyomásaim szerint nem kellő részletességgel foglalkoztam velük,

(b) esetleg beláttam, hogy egyes esetekben tévedtem,

(c) megesett, hogy vagy számomra korábban észrevétlenül maradt állásfoglalás került a látókörömbé, vagy az általam tárgyalt témáról az illető munkám megjelenését követően olyan fontosnak tűnő írás jelent meg, amely arra kényszerített, hogy a benne föllelhető és helyesnek mutakozó észrevételeket, eredményeket utólag beépítsem saját tanulmányaimba,

(d) olyan, korábban számomra ismeretlen nyelvi adatok birtokába kerültem, amelyek ugyancsak szükségessé tették egy-egy probléma tárgyalásakor kialakított nézetem felülvizsgálatát.

Lassacskán az a terv fogalmazódott meg bennem, hogy elvégzem a számomra legkedvesebb uráli nyelv, az anyanyelvem régmúltját és későbbi történetét bogarászgató írásaim revízióját, ez lehet ugyanis talán a leghasznosabb a magyar nyelv múltja iránt érdeklődő legtöbb olvasó számára. Szempont volt az is, hogy csak magyar nyelvű tanulmányokat vegyek föl a jelen kötetbe, hiszen így az érdeklődők népesebb tábora vethet rá szemet, és egyúttal megkímélhetem esetleges olvasóimat attól, hogy a magyarral nem rokon nyelvekkel és a rokon nyelveinkkel kapcsolatos észrevételeimmel untassam őket. E kötetben nem a megjelenés időrendjét követően sorakoznak tanulmányaim, hanem nagyobb témakörök szerint csoportosítva.

Nem ez az első alkalom, hogy ilyen jellegű, másodlagos publikálásra vállalkozom, éppen tíz esztendővel ezelőtt a Károli Gáspár Református Egyetem kezdeményezte hasonló témakörű tanulmányaim gyűjteményes kötetben való újbóli kiadását, amelynek szerkesztési munkálatait Fóris Ágota végezte: „Magyar nyelvtörténeti tanulmányok”, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2013. Természetesen ebben a mostani kötetben újólág publikált írásaimat is igyekeztem frissíteni, az éppen időszerű tudományos eredményeknek megfelelően aktualizálni. Ebben a könyvben egy olyan írásom szerepel lényeges szempontokkal kiegészítve, amely a 2013-as gyűjteményben már megtalálható.

Egy darabig kísértett a gondolat, hogy e mostani kötetemnek a címe „Magyar nyelvtörténeti tanulmányok 2.” legyen, de a lehetséges technikai problémák megelőzése végett a „Magyar nyelvtörténeti írások” cím mellett döntöttem.

Most is közreadom megjelent írásaim jegyzékét a könyv végén, hogy az esetleg további információkra igényt tartó olvasó tájékozódhasson.

Az elmúlt évtizedek során természetesen sok kollégával értekeztem az általam vizsgált kérdésekről, egyebek közt Rédei Károllyal és Hajdú Péterrel, akikkel talán baráti viszonyba is kerülhettem. Ötleitekért, kritikai megjegyzéseikért köszönettel tartozom mindannyiuknak.

2023. november 10.